

Ksiądz zakonny (o.) Stefan (Telesfor) Dybizbański (1822 – po 1880)

- ksiądz, karmelita, powstaniec styczniowy

Stefan Dybizbański przyszedł na świat 26 grudnia 1822 r. w Buku k/Poznania, w rodzinie szewca, a później piekarza, Józefa Dybizbańskiego i Tekli z domu Sramkowskiej. Był starszym bratem Marianny, później żony Antoniego Formanowicza¹. Szkołę podstawową ukończył w Buku i Poznaniu. W 1841 r. wstąpił do zakonu karmelitów w Kłodawie, w którym pod trzech latach złożył śluby zakonne². Następnie przeniósł się do Warszawy, do klasztoru karmelitów na Lesznie. U misjonarzy w Warszawie ukończył gimnazjum i zdał maturę. Świecenia kapłańskie przyjął w 1850 roku³. W klasztorze OO. Karmelitów w Warszawie przy ul. Leszno nr domu 671a (cyrkuł 6) ks. Dybizbański, zapisany pod imieniem zakonnym Telesfor, mieszkał jeszcze w roku 1854⁴.

Fotografia ks. Dybizbańskiego⁵

Wiele podróżował, pełniąc różne funkcje w zakonie karmelitów. W 1850 r., jeszcze przed otrzymaniem święceń, w księdze zakonnej klasztoru karmelitów w Kłodawie, zapisany został jako kleryk-diakon. W późniejszych latach był prokuratorem (ekonomem) w Woli Gułowskiej w woj. lubelskim. W Warszawie i Kłodawie uczył studentów i był kaznodzieją. Ostatni zapis z księgi zakonnej pochodzi z roku 1862⁶.

Za udział w powstaniu styczniowym 1863/64 r., został przez Rosjan zatrzymany i osadzony w więzieniu. Dzięki wstawiennictwu znajomego urzędnika rosyjskiego wypuszczono go z więzienia, lecz za karę zmuszono do emigracji. Wraz z kilkoma innymi karmelitami opuścił w dniu 28 listopada 1864 roku zabór rosyjski, dysponując paszportem emigracyjnym, ponieważ był poddanym królestwa pruskiego⁷.

Usunięty z rodziną zakonną z zaboru rosyjskiego i pruskiego, tułał się po wielu krajach, aż w końcu przybył do Tarnowa, wówczas znajdującego się pod zaborem austriackim. Tam uzyskał zgodę na sprawowanie funkcji duszpasterskich w okolicznych parafiach. W dniu 14 V 1868 r. objął wikariat w Radłowie, 15 II 1869 w Lisiej Górze, 30 III 1872 w Borzęcinie, a 15 II 1875 w Uściu Solnym. Po roku 1875 urywa się ślad po ks. Dybizbańskim w zapisach diecezji tarnowskiej. Odnotowano go w nich jako Telesfora Dybizbańskiego, *kapłana diecezji poznańskiej*⁸.

¹ Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu, Księga chrztów parafii w Buku

² Archiwum OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie; AKKr 167/A167, familia zakonna klasztoru kłodawskiego z roku 1865

³ Archiwum Diecezji Tarnowskiej: schematyzy, kartoteka ks. Telesfora (Stefana) Dybizbańskiego

⁴ Skorowidz mieszkańców Warszawy z 1854 r. Zob.: <http://www.przodkowie.com/warszawa/>

⁵ Fotografia z Atelier Hugo Schreiner, działającego w Białej i Bielsku w latach 1878-1920

⁶ Archiwum OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie; AKKr 171/544, Liber decretalis 1769 – 1864

1850 Fr Telesphorus Dybizbański, diakon kleryk w Kłodawie, gdzie był klerikat (s. 201)

1851 Pater Telesphorus Dybizbański, prokurator (ekonom) w Woli Gułowskiej (s. 203)

1853 Dybizbański, profesor (nauczyciel) studentów (kleryków) w Kłodawie (s. 208)

1856 Dybizbański, profesor i kaznodzieja w Woli Gułowskiej (s. 218)

1859 Dybizbański, kaznodzieja w Warszawie (s. 229)

1860 kaznodzieja w Kłodawie

1862 kaznodzieja w Kłodawie

- nie odnaleziono go już w aktach z roku 1863.

⁷ Kubicki Paweł, biskup : *Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915 : materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych*. Cz. 1, Dawne Król. Polskie. T. 3.; Wydanie z 1933 r. Cytat z książki [str. 586]:

"Karmelici trzewiczkowi i bosci."

"I. Podiug wykazu jen. plca na Kr. P. Nr. 12 z 1864 r. z państwa roś. wyjechali „dobrowolnie” zagranicę: ks. Maksyraiłjan Wolański, 1. 61, ks. Telesfor Dybizbański, 1. 42, ks. Ewodjusz Barcz, 1. 44, ks. Korneljusz Sokolowski, 1. 64, ks. Walerjan Surtel, 1. 49."

⁸ Archiwum Diecezji Tarnowskiej: schematyzy, kartoteka ks. Telesfora (Stefana) Dybizbańskiego

W 1877 roku zapis o ks. Telesforze Dybizbańskim, *duchownym z archidiecezji warszawskiej*, pojawił się w elenchnusach sąsiedniej diecezji krakowskiej. W latach 1879-1880 został tu zapisany jako *duchowny bez funkcji*. Ślad ten urywa się w roku 1880⁹.

Według przekazów rodzinnych pochodzących z opowiadań siostry, ks. Telesfor wyjechał do Rzymu i tam później zmarł. Po śmierci brata-księdza Marianna Formanowicz z d. Dybizbańska otrzymała z Rzymu przesyłkę z jego osobistymi rzeczami m.in. z sutanną, brewiarzem, różańcem i krzyżem wykonanym z egzotycznego drewna. Krucyfiks ten pochodził prawdopodobnie z Ziemi Świętej i z tej racji - oraz z uwagi na fakt, iż pierwotnie był własnością księdza o chwalebnej, patriotycznej przeszłości, a także dlatego, że krzyżowi temu przypisywano cudowną moc sprawczą - stał się relikwią rodzinną¹⁰.

---

⁹ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie: elenchnusy z lat 1877-1880

¹⁰ Wspomnienia i materiały ze zbiorów rodzinnych